Nr. 9. W Kolbuszowej, dnia 28. października 1913. Rocznik I.

POWIATOWY
Dziennik Urzędowy

C. K. STAROSTWA, C. K. RADY SZKOLNEJ OKRĘGOWEJ i WYDZIAŁU RADY POWIATOWEJ w KOLBUSZOWEJ.

WYCHODZI W MIARĘ POTRZEBY raz lub dwa razy każdego miesiąca.

PRENUMERATĘ Kor 5 rocznie należy nadsyłać wprost do c. k. Starostwa w Kolbuszowej.

L. 36.861/4. W Kolbuszowej dnia 26 października 1913

Ustawa o zapobieganiu i zwalczaniu chorób zakaźnych.—

I. Okólnik

DO WSZYSTKICH ZWIERZCHNOŚCI GMINNYCH w POWIECIE KOLBUSZOWSKIM.

C. k. Ministerstwo spraw wewnętrznych reskryptem z 26 czerwca 1913 L. 3659. S. wydało do ustawy z 14 kwietnia 1913 Dz. u. p. Nr. 67. o zapobieganiu chorobom zakaźnym i zwalczaniu tychże następujące objaśnienia.

Postanowienia II części ustawy przedstawiają się w rzeczywistości tylko jako kodyfikacya zarządzeń już dotychczas przez władze sanitarne stosowanych, zaś inne części ustawy tyczą się wielu zupełnie nowych zarządzeń, z których przedewszystkiem należy podnieść: wyśledzenie choroby i doniesienie o niej, odszkodowanie za przedmioty uszkodzone lub zniszczone przy desinfekcyi, wynagrodzenie za utratę zarobku, emerytura i zaopatrzenie dla lekarzy i pielęgniarzy, tudzież pozostałej po nich rodziny.

Co do poszczególnych postanowień zauważa Ministerstwo, co następuje.

Dotychczas obowiązek donoszenia był ustawowo ustanowiony we wszystkich krajach reprezentowanych w Radzie Państwa tylko co do dżumy, ospy i cholery, obowiązek donoszenia o innych chorobach zakaźnych zasadzał się na niejednolitych rozporządzeniach i reskryptach poszczególnych politycznych władz krajowych.

Choroby podlegające obowiązkowi doniesienia wymienione w § 1. ustawy, a wyszczególnienie ich odbiega znacznie od dotychczasowych norm wprowadzonych drogą rozporządzeń i reskryptów, tak że wyłączono od obowiązku doniesienia np. ospę wietrzną, odrę, koklusz i inne.

Wedle drugiego ustępu § 1. może być wprowadzony obowiązek donoszenia także o innych, w pierwszym ustępie tego §. niewymienionych chorobach, a to z jednej strony wtedy, jeżeli jakaś choroba zakaźna dotychczas w kraju nie spostrzegana groźnie wystąpi, albo jeżeli inna jakaś, już znana choroba przybierze cechy choroby niebezpiecznej ze względu na rozszerzanie się, z drugiej strony wtedy, jeżeli choroba zakaźna znana, ale nie podlegająca obowiązkowi donoszenia, jak odra, influenza, koklusz i td. wystąpi szczególnie w zdrojowiskach, zakładach i internatach, wśrod takich okoliczności, że należy się obawiać jej rozszerzenia w sposób groźny albo w szerokich rozmiarach.

Wydanie w przypadkach wyżej wymienionych rozporządzeń ustanawiających obowiązek donoszenia o chorobach zakaźnych na określony przeciąg czasu albo na obszarze ściśle oznaczyć się mającym, przysługuje politycznej władzy krajowej, która o wydaniu takich rozporządzeń ma bezwłocznie donieść Ministerstwu spraw wewnętrznych.

Obowiązek doniesienia zachodzi wtedy, jeżeli osoba obowiązana do doniesienia wie o tem, że zachodzi przypadek podlegający takiemu obowiązkowi, albo może to przypuścić na podstawie swojego wykształcenia zawodowego lub na podstawie okoliczności towarzyszących, które każdy łatwo poznać może.

Osoba niefachowa więc staje się winną zaniedbania obowiązku doniesienia tylko wtedy, jeżeli zostanie dowiedzionem, że wiedziała, iż zachodzi przypadek podlegający obowiązkowi doniesienia, albo jeżeli wedle widocznych objawów n. p. wyrzuty na skórze w czasie epidemii ospy, powszechnie znane objawy cholery w czasie epidemii tej choroby i t. d. mogła przypuszczać, że zachodzi taki przypadek albo podejrzenie tegoż.

Przeciwnie np. lekarz, który rodzaj i istotę choroby może poznać na podstawie pewnych ze stanowiska fachowego charakterystycznych objawów, dopuści się zaniedbania obowiązku doniesienia już wtedy, jeśli zostanie dowiedzionem, że mógł on wskutek swojego wykształcenia fachowego nabrać przekonania, że zachodzi przypadek choroby podlegającej obowiązkowi doniesie-

nia lub podejrzenia takiego przypadku.

Doniesienie należy uczynić najpierw do naczelnika gminy jako bezpośredniego organu wykonawczego administracyi sanitarnej, ten zaś ma natychmiast o tem doniesieniu zawiadomić polityczną władzę powiatową. W przypadkach przewidzianych w ustawie, w pewnych warunkach w miejsce naczelnika gminy wchodzi ten organ, który na mocy ustawy ma spełniać czynności naczelnika gminy, n. p. przełożony obszarów dworskich w przyłączonych obszarach dworskich.

Bezwarunkowo obowiązany do donoszenia jest lekarz wezwany (kierownik szpitala albo przełożony oddziału obowiązany do tego na mocy osobnych przepisów), tudzież oglądacz zwłok.

Inne osoby wymienione w punkcie 2 — 8 §. 3. ustawy są obowiązane do doniesienia tylko w takim razie, jeżeli wiedziały albo mogły przypuszczać, że dany przypadek choroby ma znamiona choroby podlegającej obowiązkowi doniesienia. Obowiązek doniesienia dla osób wymienionych w punkcie 2 — 8. §. 3. zachodzi tylko wtedy, jeżeli niema osoby wymienionej w jednym z poprzedzających punktów §-fu.

Wedle §. 47. ustawy osoby obowiązane do doniesienia i zgłoszeń są uwolnione od uiszczenia opłaty telegraficznej, jakoteż opłaty pocztowej za wysłanie pocztą doniesień i zgłoszeń tego rodzaju jako przesyłki niepoleconej i bez dowodu doręczenia.

Rychłe wkroczenie jest najważniejszym warunkiem skutecznego zwalczania epidemii, dlatego władze właściwe w pewnych razach mają zastosować zarządzenia wskazane stanem rzeczy w danym przypadku już zanim ukończone zostaną dochodzenia i badania, które wedle §. 5. mają być niezwłocznie wdrożone; ten wypadek zachodzi, jeżeli wedle doniesienia albo wedle wyniku w części uskutecznionego dochodzenia zachodzi obawa niebezpieczeństwa. Atoli wszystkie środki pozostawione uznaniu władz mają być stosowane tylko w takim zakresie i tak długo, jak wymaga konieczność.

Wdrożenie i przeprowadzenie dochodzeń oznaczonych w pierwszym ustępie §. 5., tudzież zarządzeń określonych §§. 7. 14. i 18., jakoteż współdziałanie na miejscu przy wszystkich zarządzeniach po myśli tej ustawy cieży w pierwszym rzędzie na gminach w poruczonym zakresie działania.

Inne w ustawie wymienione a dalej idące zarządzenia należą do obowiązków władz politycznych w miarę ich zakresu działania w toku instancyi, przytem wedle zasady w austryackim prawodawstwie administracyjnem ogólnie przyjętej mogą władze państwowe czynności przypadające gminie w poruczonym zakresie wykonywać bezpośrednio przez własne organy, co prawda tylko wyjątkowo, jeżeli zachodzą warunki ustawowe do tego.

Wydanie zarządzeń dalej idących, w szczególności na zasadzie §§. 15. 20. 22. 23. i 24, będzie potrzebne tylko w razie największego niebezpieczeństwa, w razie szczególnie złośliwego przebiegu epidemii lub wielkiego rozszerzenia się choroby.

Już na mocy dotychczasowych przepisów w wypadkach zagrożenia interesów publicznych przez zawleczenie choroby zachodziła często potrzeba wydania zakazu odbywania targów, uroczystości i innych szczególnych obchodów połączonych z nagromadzeniem masowem ludzi. Ograniczenia dalej idącego nie wprowadza także postanowienie §. 15. ustawy tem mniej, gdy przewidziany w tym §-fie zakaz „szczególnych obchodów“ nie dotyczy oczywiście regularnie, codziennie albo w oznaczonych dniach tygodnia, powtarzających się czynności i zajęć.

Szczególniej surowe postanowienia zawiera §. 20. w kierunku ograniczenia albo zamknięcia przemysłowych przedsiębiorstw, w szczególności zamknięcie ruchu przemysłowego może być tylko wtedy zarządzone, gdy ze względu na całkiem nie zwykłe niebezpieczeństwo okaże się to koniecznem.

Przy chorobach bardzo zakaźnych: tyfusie plamistym, ospie, cholerze azyatyckiej albo dżumie w pewnych okolicznościach może być koniecznem opróżnienie całych domów albo poszczególnych mieszkań, konieczność taka zachodzić będzie wtedy, jeżeli odosobnienie chorego po myśli §. 7. w danym wypadku jest niemożliwe, a przewiezienie chorego bez szkody dla zdrowia jest niewykonalne, zaś dalsze trwanie istniejących stosunków mieszkaniowych, szczególniej w gęsto zaludnionych częściach miasta i w mieszkaniach przepełnionych, groziłoby niebezpieczeństwem nieobliczalnego rozszerzenia się choroby.

Wszystkie czynności władz sanitarnych mają być spełniane tylko w sposób przepisany w obowiązujących ustawach, a więc w szczególności tylko przy ustawowo przepisanym współudziale lekarskich organów sanitarnych.

Szczególnie praktyczne postanowienie zawiera trzeci ustęp §. 43. Wedle tego postanowienia lekarze pełniący publiczną służbę zdrowia, a więc lekarz urzędowy władzy politycznej I. instancyi, lekarz gminny albo okręgowy, każdy w swoim okręgu urzędowym, w razie wystąpienia wymienionych w ustawie, szczególnie niebezpiecznych chorób, tudzież w innych przypadkach wielkiego niebezpieczeństwa, ma niezwłocznie na miejscu wdrożyć dochodzenia określone w pierwszym ustępie § 5. tudzież wydać zarządzenia wymienione w §§. 7. — 14. — Lekarze ci mają następnie o wydanych przez się na miejscu zarządzeniach donieść swojej przełożonej władzy.

III. część ustawy normuje sprawę odszkodowania i kosztów.

Za przedmioty poddane wedle przepisów ustawy urzędowej desinfekcyi (której wykonanie należy w pierwszym rzędzie do obowiązków gminy), a przy tejże tak uszkodzone, że nie mogą służyć do użytku, do którego były przeznaczone, jakoteż za przedmioty zniszczone, będzie wypłacane ze Skarbu Państwa stosowne odszkodowanie.

Zniszczenie przedmiotów można zarządzić tylko wtedy, jeżeli skuteczna desinfekcya nie jest możliwa

albo byłaby zbyt kosztowna w stosunku do wartości przedmiotu (§. 8.)

Zbadanie wysokości szkody ma przedsięwziąć gmina w sposób najprostszy, a przedewszystkiem należy mieć na względzie oświadczenie właściciela, posiadacza albo przechowawcy.

Jeżeli właściciel albo posiadacz przedmiotu, który poddano desinfekcyi, oświadczy, że nie żąda odszkodowania, to odpada wszelkie oszacowanie, w przeciwnym razie należy starać się przedewszystkiem oznaczyć wysokość szkody spowodowanej przez desinfekcyę albo zniszczenie na podstawie oświadczenia właściciela albo przechowawcy.

Jeżeli szkoda w ten sposób nie da się wystarczająco ocenić, np. gdy chodzi o skład towarów albo o przedmioty większej wartości, to winna gmina oznaczyć wysokość szkody przed zwrotem lub przed zniszczeniem przedmiotów przez zaprzysiężonych znawców, a gdzie tego uczynić nie można, przez bezstronnych świadków, którzy mogą ocenić wartość uszkodzonych przedmiotów.

Uskutecznienie przez gminę ocenienia szkody nie zwalnia od obowiązku zgłoszenia roszczenia o odszkodowanie, przeciwnie roszczenie to musi być wedle §. 33. ustawy zgłoszone u tej politycznej władzy powiatowej, w której obrębie odnośne zarządzenia wydano, w ciągu dni trzydziestu po uskutecznieniu desinfekcyi albo po zwrocie przedmiotu albo po zawiadomieniu o zniszczeniu, w przeciwnym razie pretensya gaśnie. Władze polityczna powiatowa na podstawie zgłoszonego roszczenia ma natychmiast wdrożyć potrzebne ewentualnie dochodzenia, a następnie akta dochodzenia przedłożyć politycznej władzy krajowej, która rozstrzyga sprawę pozostawiając prawo odwołania się do Ministerstwa spraw wewnętrznych.

Wedle przepisów ustawy, osoby podejrzane o chorobę mogą być odosobnione, osoby, które należy uważać za nosicieli zarazków chorób podlegających obowiązkowi donoszenia, mogą być poddane sanitarno-policyjnej obserwacyi i nadzorowi.

Jak już wspomniano, mogą być także zarządzone ograniczenia albo zamknięcie przedsiębiorstw przemysłowych i opróżnienie mieszkań.

Osobom niezasobnym, w szczególności drobnym przemysłowcom, właścicielom małych posiadłości gruntowych, drobnym handlarzom, oraz osobom żyjącym z zarobku dziennego lub tygodniowego, bez wyjątku zaś tym, które nie opłacają podatku osobisto dochodowego, będzie wypłacane przez Państwo pod warunkami bliżej oznaczonymi w §. 32. wynagrodzenie wynoszące 60% przyjętej w odnośnym powiecie sądowym płacy dziennej zwyczajnych robotników podlegających obowiązkowi ubezpieczenia przez czas, przez który zarządzenia takie przeszkodziły im w zarobkowaniu.

Także roszczenie o takie wynagrodzenie ma być zgłoszone u powiatowej władzy politycznej w ciągu dni 30. po zawiadomieniu o zarządzeniu władzy, w przeciwnym razie gaśnie pretensya, a w tych sprawach rozstrzyga również władza polityczna krajowa.

O tem zawiadamiam Zwierzchności gminne w myśl okólnika c. k. Namiestnictwa z 30 września 1913 L. VII. b. 1. 928. i polecam Im, aby jak najdokładniej obznajomiły się z postanowieniami powołanej na wstępie ustawy a nadto pouczyły o niej oglądaczy zwłok, którzy mają w pierwszym rzędzie obowiązek donoszenia o chorobach zaraźliwych.

Nadmieniam, że na rokach urzędowych osobiście przekonywać się będę, czy Naczelnicy gmin i sekretarze gminni przyswoili sobie dokładnie przepisy tej ustawy, i c. k. starszemu Lekarzowi powiatowemu polecam, aby to czynił przy każdej sposobności urzędowej.

II. Wnym Panom Drom

Taperowi, Lekarzowi miejskiemu w Kolbuszowej, Mieczulskiemu, Lekarzowi okręgowemu w Majdanie, Mayzlowi, Lekarzowi miejskiemu w Sokołowie, Bakowskiemu, Lekarzowi okręgowemu w Sokołowie,

udzielam do wiadomości i zastosowania się, nadmieniając że wkrótce mam otrzymać z c. k. Namiestnictwa odpowiednią ilość egzemplarzy ustawy celem rozdzielenia ich pomiędzy Panów Lekarzy.

P. P. Lekarze okręgowi zechcą naczelników gmin i oglądaczy zwłok w Swoim okręgu sanitarnym pouczać przy każdej sposobności o postanowieniach powołanej ustawy

C. k. Starosta

Dr. Mátyás wr.

L. 2641. W Kolbuszowej dnia 26 października 1913

Okólnik

DO WSZYSTKICH ZWIERZCHNOŚCI GMINNYCH w POWIECIE KOLBUSZOWSKIM.

Z powołaniem się na okólnik c. k. Starostwa w sprawie asanacyi mającej na celu zapobieżenie rozszerzenia się epidemii cholery, poleca się Zwierzchnościom gminnym, aby do wskazówek zawartych w powyższym okólniku jak najściślej się zastosowały.

Z Wydziału powiatowego

Sekretarz W. Prezes

Serednicki wr. **Ks. Królikowski wr.**

K O N K U R S.

Komitet c. k. Towarzystwa rolniczego krakowskiego ogłasza niniejszem konkurs na kilka mniejszych owczarń zarodowych owiec rasy Raczka pod następującymi warunkami:

1). Owczarnię może otrzymać tylko taki racyonalny hodowca tam, gdzie znajdują się wystarczające i odpowiednie dla owiec pastwiska.

2). Hodowca otrzyma 6 maciorek i 1. barana.

3). Tryki, które pozostają zawsze własnością Komitetu, dostarczone będą hodowcy bezpłatnie.

4). Otrzymujący owczarnię zwraca Komitetowi 25 % ceny zakupna macior.

5). Koszta transportu tak tryków jak i macior ponosi Komitet.

6). Sztuki przychowane pozostają własnością hodowcy, Komitet jednak zastrzega sobie prawo pierwszeństwa zakupna najlepszych sztuk do dalszej hodowli.

7). Ponieważ celem zakładania owczarń zarodowych jest rozpowszechnianie materyału hodowlanego dobrej jakości, przeto wyraźny warunek otrzymania owczarni jest i ten, że hodowca winien jest do roku przychowywać do chowu zdatne jagnięta.

8). Po skończonym roku Inspektor hodowli zobaczy przychowek, z którego najlepsze jagnięta wycechuje do dalszej hodowli, gorsze zaś pozostawi hodowcy do dyspozycyi. Z jagniąt 2 letnich Komitet zakupywać będzie najlepsze do dalszego chowu.

9). Wszelki ubytek w owczarni winien jest hodowca zastąpić z przychowku.

10). Barany, które do chowu z biegiem czasu stały się niezdatne, Komitet zastępywać będzie innemi, — hodowca winien jest jednak za otrzymanego nowego barana oddawać bezpłatnie Komitetowi najlepszego z przychowku.

11). Hodowca poddaje się przez przeciąg 6 lat kontroli i poleceniom Komitetu, względnie jego delegata.

12). Po upływie 6 lat owczarnia przechodzi na wyłączną własność hodowcy.

13). Podania do powyższego konkursu należy wnieść do Komitetu najdalej do 31. grudnia 1913. i to na ręce Wydziału tego Towarzystwa rolniczego okręgowego, w którego obrębie działalności mieszka hodowca, ubiegający się o owczarnię. W podaniu należy podać dokładnie :

a). imię i nazwisko hodowcy,

b). miejscowość, w której owczarnia ma być założoną,

c). stacyę pocztową i telegraficzną,

d). najbliższą kolejową stacyę wyładowczą.

Później wniesione podania uwzględnione nie będą.

Kraków 8 kwietnia 1913.

Z Komitetu c. k. Towarzystwa rolniczego krakowskiego.

L. 112. W Kolbuszowej dnia 26 października 1913

ZWIERZCHNOŚCIOM GMINNYM P. P. PRZEŁOŻONYM OBSZARÓW DWORSKICH i P. T. CZŁONKOM TOW. ROLNICZEGO OKRĘGOWEGO w POWIECIE KOLBUSZOWSKIM

udziela się do wiadomości.

Z Towarzystwa rolniczego okręgowego

Sekretarz Serednicki wr. Prezes Tyszkiewicz wr.

ODPIS PISMA WYDZIAŁU KRAJOWEGO we Lwowie z dnia 29 września 1913.

L. 170. 683|13. do Wydziału powiatowego w Kolbuszowej.

Z dniem 1. listopada 1913. zostanie otwarta nowa krajowa szkoła rolnicza w Pilźnie. Organizacyą tej szkoły, mającej na celu podnoszenie gospodarstw włościańskich w swoim okręgu, zastosowano ściśle do potrzeb włościańskich, mianowicie z uwagi na to, że rolnik niechętnie oddaje do szkół dorastających synów, potrzebnych w gospodarstwie, ograniczono kurs nauki w szkole rolniczej w Pilźnie tylko do miesięcy zimowych.

Nauka zaczyna się mianowicie w dniu 1. listopada i trwa tylko do końca marca, poczem uczniowie wracają do domów rodzicielskich i mogą znowu z początkiem zimy tj. 1. listopada powrócić do szkoły na drugi dopełniający kurs nauki. Zimowa nauka rolnictwa dla młodzieży włościańskiej ma na celu uzupełnić ogólne wykształcenie nabyte w szkole ludowej i przygotować uczniów do racyonalnego prowadzenia włościańskiego gospodarstwa z szczególnem uwzględnieniem stosunków i potrzeb gospodarczych w okolicy zakładu. Szkoła rolnicza w Pilźnie połączona jest z internatem, to znaczy, że każdy uczeń otrzyma w szkole pomieszkanie i wikt, zatrzymując własną odzież. Starający się o przyjęcie do szkoły rolniczej w Pilźnie powinien wnieść zaraz podanie (bez stempla) do zarządu szkoły i załączyć:

1). świadectwo ukończenia szkoły ludowej,

2). metrykę na dowód, że ukończył przynajmniej 16. lat życia,

3). poświadczenie od ks. proboszcza lub naczelnika gminy, że kandydat lub jego ojciec posiada gospodarstwo włościańskie.

Opłata za utrzymanie w internacie tj. za mieszkanie i wikt wynosi 20 Kor. miesięcznie, włościanie niezamożni będą atoli zwolnieni od opłaty, jeżeli tego zażądają w podaniu o przyjęciu do szkoły.

L. 2744. W Kolbuszowej dnia 26. października 1913.

ZWIERZCHNOŚCIOM GMINNYM w POWIECIE

udziela się do wiadomości z poleceniem należytego ogłoszenia między ludnością rolniczą i zachęcenia jej do zapisywania synów do rzeczonej szkoły.

Z Wydziału powiatowego

Sekretarz Serednicki wr. Prezes Tyszkiewicz wr.